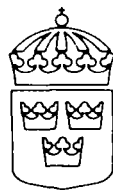

Socialutskottets betänkande

1988/89:SoU8

Bidrag vid adoption av utländska barn

1988/89
SoU8

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 1988/89:3 om bidrag vid adoption av utländska barn utom såvitt avser förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen. Dessutom behandlas två motioner som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås ett statligt bidrag till adoptivföräldrar för kostnader i samband med adoption av utländska barn. Utskottet tillstyrker propositionens förslag. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1989.

Motionsyrkandena avstyrks.

Till förmån för ett motionsyrkande att bidrag skall utgå även vid utländska adoptioner som automatiskt gäller i Sverige reserverar sig utskottets fp-, c- och vpk-ledamöter.

Till förmån för ett motionsyrkande rörande åldersgränsen reserverar sig vpk- och mp-ledamöterna.

Utskottets c-ledamöter reserverar sig till förmån för ett motionsyrkande rörande försäkringskassornas resurser, och utskottets vpk-ledamöter reserverar sig dessutom till förmån för en motion om värdesäkring av bidraget.

Propositionen

I proposition 1988/89:3 om bidrag vid adoption av utländska barn har regeringen (socialdepartementet) föreslagit riksdagen *dels* att anta förslagen till

1. lag om bidrag vid adoption av utländska barn,
2. lag om ändring i kommunalskattelagen.

Lagförslag 2 har överlämnats till skatteutskottet. Lagförslag 1 fogas till betänkandet som *bilaga*.

dels att

3. till *Bidrag till kostnader för adoptioner* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kr.

1988/89:So3 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att bidrag lämnas för adoption av utländska barn upp till 16 års ålder,
2. att riksdagen beslutar att bidraget skall värdesäkras.

1988/89:So4 av Kersti Johansson och Rosa Östh (båda c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts beträffande försäkringskassans resurser,
2. att riksdagen beslutar att bidraget för adoption av utländskt barn skall tillämpas i fråga om barn som kommit i adoptivföräldrarnas vård här i landet efter den 22 juni 1988,
3. att riksdagen beslutar att vidta sådan ändring i lagförslaget att i bidragsavseende jämställs utländskt adoptionsbeslut, som automatiskt gäller i Sverige, med svensk domstols beslut.

Utskottet

Bakgrund

Frågan om de höga kostnaderna för internationella adoptioner har behandlats av riksdagen vid flera tillfällen, senast våren 1988 i betänkandet SoU 1987/88:14 s. 6 ff. då utskottet i ett tillkännagivande uttalade att ett bidrag till adoptionskostnader bör införas från den 1 januari 1989, och dessförinnan bl.a. våren 1986 i betänkandet SoU 1985/86:30 s. 35 f.

Vid riksmötet 1984/85, då frågan också var uppe, upplyste utskottet att regeringen avsåg att tillsätta en utredning i frågan. Utskottet anförde att, enligt utskottets mening, utredningens uppgift borde vara att utarbeta förslag till ekonomiskt stöd till enskilda för utgifter i samband med en internationell adoption (SoU 1984/85:17 s. 12).

Efter att år 1985 ha gett statskontoret i uppdrag att analysera kostnader och servicenivå hos de auktoriserade adoptionsorganisationerna, beslöt regeringen senare samma år att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att undersöka förutsättningarna för att minska den enskildes kostnader i samband med adoption av utländska barn. I direktiven till utredaren (dir. 1985:54) redovisas riksdagens ovannämnda uttalande. I direktiven anför statsrådet Lindqvist att det enligt hans uppfattning därför finns anledning att undersöka förutsättningarna för att minska den enskildes kostnader i samband med adoption av utländska barn.

Vid riksmötet 1985/86 konstaterade utskottet att den aviserade utredningen om adoptionskostnaderna tillsatts och att utredningsarbetet kommit i gång. Mot bakgrund av formuleringarna i utredarens direktiv ville utskottet emellertid understryka sitt tidigare uttalande om att utredningens uppgift borde vara att utarbeta förslag till ekonomiskt stöd till enskilda för utgifter i samband med en internationell adoption. Utskottet förutsatte att

regeringen skulle beakta detta när den senare hade att ta ställning till resultatet av utredningen (bet. 30 s. 35 f.).

Den särskilda utredaren avlämnade våren 1987 betänkandet *Kostnader i samband med adoption av utländska barn* (Ds S 1987:1). Betänkandet innehåller bl.a. en redogörelse för adoptionsinstitutet och gällande rätt på området. Utredaren redogör vidare för en undersökning om den genomsnittliga kostnaden för en internationell adoption samt om adoptivföräldrarnas ekonomiska situation m.m. Betänkandet innehåller också förslag om bl.a. bidrag vid internationella adoptioner.

Av utredningen framgår bl.a. att det 1987 fanns ca 27 000 utomnordiska adoptivbarn i Sverige, att det sedan 1975 har kommit i genomsnitt 1 600 adoptivbarn till Sverige varje år samt att de totala adoptionskostnaderna vid adoption av ett utländskt barn år 1985 uppgick till i genomsnitt 40 000 kr.

I betänkandet SoU 1987/88:14 (s. 6 ff.) gjorde utskottet följande överväganden.

Det är viktigt att adoptionskostnaderna för de enskilda inte stiger till nivåer där många av ekonomiska skäl tvingas avstå från adoption. Staten har, som utskottet tidigare framhållit, ett ansvar för utvecklingen på området. Det kan konstateras att de genomsnittliga adoptionskostnaderna stigit kraftigt under 1980-talet. För att förhindra att ekonomiskt svaga grupper utestängs från möjligheten att adoptera och att adoptivbarn inte får syskon anser utskottet att ett bidrag till adoptionskostnader bör införas från den 1 januari 1989. Bidraget bör uppgå till 50 % av kostnaderna, dock högst 20 000 kr. vid varje adoptionstillfälle. Bidraget bör inte vara skattepliktigt. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med förslag om ett sådant bidrag.

Vad utskottet anfört gavs regeringen till känna.

Propositionsförslaget i huvuddrag

Utskottet vill inledningsvis uttala sin tillfredsställelse över att ett lagförslag beträffande bidrag vid adoption av utländska barn nu har lagts fram.

Enligt propositionsförslaget lämnas bidrag till adoptivföräldrars kostnader vid adoption av utländska barn (1 §). I 4 § anges att bidrag skall utgå för varje barn med hälften av kostnaderna enligt schabloner, dock med högst 20 000 kr. Genomsnittskostnaden för adoptioner avseende olika länder eller delar av länder fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (5 §). Avsikten är att statens nämnd för internationella adoptionsfrågor (NIA), genom förordning, skall bemyndigas att utarbeta och fastställa dessa schabloner.

En förutsättning för att få bidrag är enligt 2 § att adoptivföräldrarna fått tillstånd av svensk domstol till adoption av utländskt barn. Med sådant tillstånd jämföras beslut av NIA, att ett utländskt adoptionsbeslut skall gälla här i landet. En annan förutsättning är att adoptivföräldrarna var bosatta här i landet, när de fick barnet i sin vård och när adoptionen blev giltig här (3 §). Vidare lämnas bidrag endast för barn som inte är någon av adoptivföräldrarnas och som är under tio år (6 §).

Bidraget utbetalas när adoptionen är genomförd och skall inte vara skat-

tepliktigt. Det skall enligt 7 § i lagförslaget administreras av de allmänna försäkringskassorna.

1988/89:SoU8

De nya bidragsreglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 1989 och tillämpas i fråga om barn som kommit i adoptivföräldrarnas vård här i landet efter utgången av juni 1988.

Anslaget för tiden 1 juli 1988 — 30 juni 1989 beräknas i propositionen till 30 milj.kr. För budgetåret 1988/89 anvisas 30 milj.kr. på tilläggsbudget I till statsbudgeten för det nya anslaget.

Förutsättningar för bidrag

Två motioner tar upp frågor som rör förutsättningarna för att bidraget skall utgå.

I *motion 1988/89:So4(c)* anförs att utländskt adoptionsbeslut, som automatiskt gäller i Sverige, i bidragshänseende bör jämföras med svensk domstols beslut (*yrkande 3*).

Enligt propositionen (s. 9 — 10 och 13) bör bidragsrätten begränsas till adoptioner till vilka svensk domstol gett tillstånd och till utländska adoptioner som NIA har godkänt. Därmed kommer bidrag, enligt föredragande statsrådet, att lämnas endast i fall när det skett en svensk prövning av adoptionen.

Utländska adoptionsbeslut som annars automatiskt är giltiga i Sverige har alltså undantagits från att grunda rätt till bidrag enligt propositionsförslaget.

I en till utskottet den 7 oktober 1988 inkommen promemoria från NIA anförs att det inte finns tillräckliga skäl att från rätten till bidrag undanta utländska adoptioner som är automatiskt giltiga i Sverige. NIA menar, att regeln får till följd att i Sverige bosatt utländsk medborgare som adopterar ett barn i sitt hemland saknar möjlighet att få något bidrag, såvida inte den utländska adoptionen döljs för de svenska myndigheterna, och ny adoption sker vid domstol i Sverige.

Enligt *lagen (1971:796) om internationella rättsförhållanden rörande adoption* gäller bl.a. att ansökan om adoption upptas av svensk domstol om den eller de sökande har svenskt medborgarskap eller hemvist i Sverige eller om regeringen medgett att ansökningen prövas. Ansökan om adoption prövas enligt svensk lag. I 3 § första stycket anges att beslut om adoption, som meddelats i främmande stat, gäller här i riket, om den eller de sökande var medborgare eller hade hemvist i den främmande staten när beslutet meddelades samt, i fall då adoptivbarnet var svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige, adoptionen godkänts av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer. Enligt 3 § andra stycket kan regeringen — eller myndighet som regeringen bestämmer — även i andra fall förordna att ett utomlands meddelat beslut om adoption skall gälla här i riket. Enligt *förordningen (1976:834) om prövning av utländskt beslut om adoption* har NIA bemyndigats att pröva frågor om godkännande av utländska adoptionsbeslut.

Enligt 25 § *socialtjänstlagen (1980:620)* får en underårig inte tas emot för stadigvarande vård och fostran i ett enskilt hem som inte tillhör någon av hans föräldrar eller någon annan som har vårdnaden om honom utan socialnämndens medgivande. Är det fråga om att ta emot ett utländskt barn i syfte att adoptera det, skall medgivande inhämtas innan barnet lämnar sitt hemland. Innan socialnämnden beslutar om medgivande i dessa fall, skall nämnden bl.a. pröva om det förmedlingssätt som sökanden kommer att använda sig av är tillförlitligt eller inte. I denna fråga skall socialnämnden inhämta yttrande från NIA, om det inte är uppenbart obehövt. I vissa fall kan medgivande enligt 25 § *socialtjänstlagen* förekomma även om ett utländskt adoptionsbeslut blir automatiskt giltigt i Sverige, nämligen om man på förhand inte vet om ett utländskt adoptionsbeslut kommer att föreligga redan vid barnets inresa i Sverige, eller för det fall myndigheterna i barnets hemland kräver någon form av social utredning eller tillstånd från de blivande adoptionsföräldrarnas bosättningsland.

Utskottet konstaterar att i det stora flertalet fall av internationella adoptioner som äger rum i Sverige sker en svensk prövning om adoptionen är lämplig ur olika aspekter. Sålunda krävs socialnämndens godkännande av hemmets lämplighet och vidare beslut av svensk domstol eller NIA:s godkännande av ett utomlands meddelat adoptionsbeslut. När det gäller sådana utländska adoptionsbeslut som avses i 3 § första stycket *lagen om internationella rättsförhållanden rörande adoption* fordras emellertid inte någon svensk prövning av adoptionen, utan denna blir automatiskt giltig i Sverige. Om det utländska adoptionsbeslutet har meddelats före barnets inresa i Sverige föreligger i dessa fall inte heller ett svenskt krav att socialnämnden har godkänt hemmet, även om den utländska myndigheten ibland uppställer krav på ett sådant godkännande.

Som framhålls i propositionen är den svenska grundinställningen till internationella adoptioner att de bör ske i ordnade former utifrån den grundläggande principen att barnens bästa skall tillgodoses. Verksamheten har reglerats, och NIA har inrättats bl.a. för att adoptioner till Sverige skall ske på ett etiskt godtagbart sätt. Verksamheten innebär, enligt propositionen, att föräldralösa och övergivna barn får möjlighet att växa upp i en familj och att annars barnlösa familjer ges möjlighet att få barn.

Kostnaderna för att adoptera ett utländskt barn har ökat betydligt under de senaste åren. För att förhindra att ekonomiskt svaga grupper uteslås från möjligheten att adoptera och att adoptivbarn inte får syskon, har utskottet redan tidigare förordat att ett bidrag till adoptionskostnader införs. Rätten till detta bidrag kan, mot bakgrund av vad som ovan anförts om den svenska grundinställningen till internationella adoptioner, enligt utskottets mening, dock inte vara villkorslös.

Utskottet delar således föredragande statsrådets uppfattning, att en försättning för rätt till bidrag bör vara att ett giltigt adoptionsbeslut kommit till stånd genom medverkan av svensk myndighet. En prövning av adoptionens lämplighet, även utifrån svenska förhållanden, är därigenom säkerställd. En sådan prövning gör sig särskilt gällande när det, såsom i nu ifrågavarande fall, uteslutande rör sig om adoption av minderåriga. Utskot-

tet tillstyrker således propositionens förslag och avstyrker motion So4 (c) yrkande 3.

1988/89:SoU8

I *motion 1988/89:So3 (vpk)* anføres att i de enstaka fall, där adoption av barn över 10 år kan vara aktuellt — exempelvis barn som behöver särskilda sjukvårdsinsatser eller syskon till redan adopterade barn — är kostnaden för adoption sannolikt lika stor för större som för mindre barn. Motionärerna anser att åldergränsen skall vara 16 år (*yrkande 1*).

I propositionen (s. 10) anges att det för rätt till bidrag bör gälla en åldersgräns på 10 år hos barnet. Vidare anføres att motsvarande åldersgräns redan finns i fråga om föräldrapenning för adoptivbarn. Bidrag skall alltså, enligt propositionsförslaget, lämnas endast för barn som inte har fyllt 10 år när adoptivföräldrarna får det i sin vård.

I 4 kap. 5 § *lag (1962:381) om allmän försäkring* anges bl.a. att bestämmelserna om föräldrapenning i tillämpliga delar också gäller vid adoption av barn. Föräldrapenning utges dock inte för barn som fyllt 10 år.

Utskottet anser, i likhet med vad som föreslås i propositionen, att den åldersgräns som finns i lagen om allmän försäkring bör gälla även för rätt till nu ifrågakvarande bidrag. Utskottet avstyrker således yrkande 1 i motion So3 (vpk).

Bidragets storlek

I *motion 1988/89:So3 (vpk)* anføres att bidraget bör värdesäkras, för att det inte snabbt skall urholkas eller förlora i värde (*yrkande 2*).

I propositionen föreslås att bidrag lämnas med hälften av kostnaderna enligt schabloner för olika länder eller delar av länder, dock med högst 20 000 kr. per barn. Det föreslås vidare att bidraget inte skall vara skattepliktigt.

Utskottet har tidigare (SoU 1987/88:14 s. 8) uttalat att bidraget i fråga bör uppgå till hälften av kostnaderna, dock högst till 20 000 kr. Utskottet har däremot inte förordat att bidraget värdesäkras. Enligt utskottets mening finns nu ingen anledning till annat principiellt ställningstagande.

Genom bidraget kommer den enskilda adoptionsfamiljen att avlastas en väsentlig del av den ekonomiska börda som adoptionen medför, även om familjen inte kommer att få full kompensation för sina kostnader. Utskottet utgår ifrån att regeringen följer kostnadsutvecklingen beträffande utländska adoptioner och återkommer till riksdagen med förslag om bidragshöjning, om detta är ekonomiskt motiverat. Utskottet avstyrker med det anförda yrkande 2 i motion So3 (vpk).

Försäkringskassans resurser

I *motion 1988/89:So4 (c)* anføres att ytterligare en uppgift nu läggs på de allmänna försäkringskassorna, utan att de tillförs några ytterligare resurser. Det finns en risk att man härigenom inte får den tillämpning av de nya bestämmelserna som förslaget innebär. Motionärerna anser att detta bör ges regeringen till känna (*yrkande 1*).

Föredragande statsrådet anför i propositionen (s. 11) att han, med hänsyn till adoptionernas begränsade omfattning, inte avser att föreslå extra resurser för försäkringskassornas administration. Enligt statsrådets uppfattning bör de nya åliggandena kunna fullgöras inom ramen för befintliga administrativa resurser.

Som framgått ovan (s. 3) kommer omkring 1 600 adoptivbarn till Sverige varje år. Även om det inte är osannolikt att antalet adoptioner nu kan komma att öka något, är det ändå ett begränsat antal fall som kommer i fråga för det föreslagna bidraget. Den administrativa uppgift som nu kommer att tillföras försäkringskassorna med sina ca 430 lokalkontor torde enligt utskottets uppfattning för närvarande kunna fullgöras inom ramen för befintliga resurser. Utskottet utgår dock från att regeringen fortlöpande följer utvecklingen och att försäkringskassornas administrativa resurser avvägs i förhållande till deras uppgifter. Med det anförda avstyrks motion So4 (c) yrkande 1.

Vissa övergångsbestämmelser

I *motion 1988/89:So4 (c)* anförts att propositionen beslutades den 22 juni 1988 och då blev allmänt känd. Av praktiska skäl är det rimligt att de nya bestämmelserna tillämpas på barn adopterade efter den 22 juni 1988 (*yrkande 2*).

I propositionen föreslås att reglerna för adoptionsbidrag skall träda i kraft den 1 januari 1989, men med den övergångsregeln att reglerna skall tillämpas i fråga om barn som kommit i adoptivföräldrarnas vård här i landet efter utgången av juni månad 1988, dvs. ungefärligen när regeringen beslutade avlämna proposition.

Utskottet anser det vara av värde att ikraftträdandebestämmelsen ges en sådan utformning att den inte onödigtvis kompliceras. Att i möjligaste mån anknyta ikraftträdande och övergångsbestämmelse till jämna datum underlättar denna strävan. Yrkande 2 i motion So4 (c) avstyrks.

Lagförslagen i övrigt

Utskottet tillstyrker sammanfattningsvis de i propositionen framlagda lagförslagen i den mån de inte behandlats i det föregående.

Den författningsmässiga regleringen av förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen har överlämnats till skatteutskottet.

Medelsanvisningen

Utskottet tillstyrker den i propositionen föreslagna medelsanvisningen.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *adoptionsbeslutet*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion

1988/89:So4 yrkande 3 antar 2 § i förslaget till lag om bidrag vid adoption av utländska barn,

2. beträffande *åldersgränsen*

att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1988/89:So3 yrkande 1 antar 6 § i förslaget till lag om bidrag vid adoption av utländska barn,

3. beträffande *värdesäkring*

att riksdagen avslår motion 1988/89:So3 yrkande 2,

4. beträffande *försäkringskassornas resurser*

att riksdagen avslår motion 1988/89:So4 yrkande 1,

5. beträffande *övergångsregeln*

att riksdagen avslår motion 1988/89:So4 yrkande 2,

6. beträffande *förslaget till lag om bidrag vid adoption av utländska barn*

att riksdagen antar i propositionen under punkt 1 framlagt förslag till lag om bidrag vid adoption av utländska barn i den mån det inte behandlats under föregående moment,

7. beträffande *skattefrihet för bidrag*

att riksdagen med bifall till propositionen beslutar om skattefrihet för bidraget vid adoption av utländska barn,

8. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen till *Bidrag till kostnader för adoptioner* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 under femte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 30 000 000 kr.

1988/89:SoU8

Stockholm den 17 november 1988

På socialutskottets vägnar

Daniel Tarschys

Närvarande: Daniel Tarschys (fp), Bo Holmberg (s), Sten Svensson (m), Ulla Tillander (c), Ingrid Andersson (s), Per Stenmarck (m), Johnny Ahlqvist (s), Rinaldo Karlsson (s), Ingrid Hemmingsson (m), Rosa Östh (c), Gudrun Schyman (vpk), Anita Stenberg (mp), Ingegerd Anderlund (s), Sinikka Bohlin (s), Maj-Inger Klingvall (s), Barbro Westerholm (fp) och Rosa-Lill Wåhlstedt (s).

Reservationer

1. Adoptionsbeslutet (mom. 1)

Daniel Tarschys (fp), Ulla Tillander (c), Rosa Östh (c), Barbro Westerholm (fp) och Gudrun Schyman (vpk) anser

dels att det avsnitt i betänkandet som på s. 5 börjar med "Utskottet konstaterar" och på s. 6 slutar med "(c) yrkande 3." bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att vissa utländska adoptionsbeslut på grund av internationellt — privaträttsliga regler blir automatiskt giltiga i Sverige. Om dessa adoptioner undantas från rätt till bidrag får detta, såsom NIA påpe-

kat i en till utskottet inkommen skrivelse, till följd att i Sverige bosatt utländsk medborgare som adopterar ett barn från sitt hemland saknar möjlighet att få något bidrag, såvida inte den utländska adoptionen döljs för de svenska myndigheterna och ny adoption sker vid domstol i Sverige. Utskottet anser inte att det finns bärande skäl att undanta dessa adoptanter från rätt till bidrag.

Med bifall till motion So4 (c) yrkande 3 tillstyrker utskottet sålunda att propositionens lagförslag (2 § andra stycket) ändras så att med svensk domstols tillstånd jämföras även utländskt adoptionsbeslut som automatiskt gäller i Sverige.

dels att utskottet under mom. 1 bort hemställa

1. beträffande *adoptionsbeslutet*

att riksdagen med anledning av propositionen och med bifall till motion 1988/89:So4 yrkande 3 beslutar anta följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade lydelse av 2 § i förslaget till lag om bidrag vid adoption av utländska barn.

Propositionens förslag

Reservanternas förslag

2 §

Bidrag lämnas till den eller de adoptivföräldrar som har fått tillstånd av svensk domstol till en adoption.

Med svensk domstols tillstånd jämföras beslut av regeringen, eller av den myndighet som regeringen har bestämt, om att ett utomlands meddelat beslut om adoption skall gälla här i landet.

Bidrag lämnas till den eller de adoptivföräldrar som har fått tillstånd av svensk domstol till en adoption.

Med svensk domstols tillstånd jämföras beslut av regeringen, eller av den myndighet som regeringen har bestämt, om att ett utomlands meddelat beslut om adoption skall gälla här i landet. *Med svensk domstols tillstånd jämföras vidare ett utomlands meddelat beslut om adoption som, enligt 3 § första stycket lagen (1971:796) om internationella rättsförhållanden rörande adoption, utan särskilt beslut gäller här i landet.*

2. Åldersgränsen (mom. 2)

Gudrun Schyman (vpk) och Anita Stenberg (mp) anser

dels att det avsnitt i betänkandet som på s. 6 börjar med "I 4 kap." och slutar med "So3 (vpk)." bort ha följande lydelse:

I de fåtaliga fall, där adoption av barn över 10 år kan vara aktuellt — det gäller exempelvis syskon till redan adopterade barn eller barn med behov av särskilda sjukvårdsinsatser — är kostnaden för adoptionen sannolikt lika stor för de äldre som för de yngre barnen. Utskottet anser att åldersgränsen skall sättas till 16 år.

Utskottet tillstyrker sålunda med bifall till motion So3 (vpk) yrkande 1 att propositionens lagförslag (6 § första punkten) ändras så att åldersgränsen bestäms till 16 år.

dels att utskottet under mom. 2 bort hemställa

2. beträffande *åldersgränsen*

att riksdagen med anledning av propositionen och med bifall till motion 1988/89:So3 yrkande 1 beslutar anta följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade lydelse av 6 § i förslaget till lag om bidrag vid adoption av utländska barn.

Propositionens förslag

Reservanternas förslag

6 §

Bidrag lämnas endast för barn som inte fyllt 10 år när adoptivföräldrarna fick det i sin vård. Bidrag lämnas inte om adoptionen avser eget eller makes barn eller makes adoptivbarn.

Bidrag lämnas endast för barn som inte fyllt 16 år när adoptivföräldrarna fick det i sin vård. Bidrag lämnas inte om adoptionen avser eget eller makes barn eller makes adoptivbarn.

3. Värdesäkring (mom. 3)

Gudrun Schyman (vpk) anser

dels att det avsnitt i betänkandet som på s. 6 börjar med "Utskottet har" och slutar med "So3 (vpk)." bort ha följande lydelse:

En väsentlig kostnadspost vid en internationell adoption utgörs av resor till och från barnets ursprungsland. Det förefaller inte osannolikt att åtminstone denna kostnad kan komma att stiga. Utskottet anser således att bidraget bör värdesäkras, för att det inte snabbt skall urholkas eller förlora i värde. Med anledning av motion So3 (vpk) yrkande 2 anser utskottet att regeringen snarast bör framlägga förslag till komplettering av lagen i detta hänseende. Detta bör ges regeringen till känna.

dels att utskottet under mom. 3 bort hemställa

3. beträffande *värdesäkring*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:So3 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Försäkringskassornas resurser (mom. 4)

Ulla Tillander och Rosa Östh (båda c) anser

dels att det avsnitt i betänkandet som på s. 7 börjar med "Som framgått" och slutar med "(c) yrkande 1." bort ha följande lydelse:

Utskottet vill erinra om att de allmänna försäkringskassorna redan nu har en arbetssituation som förutsätter kraftfulla åtgärder. Även om uppgiften att administrera bidraget vid internationella adoptioner inte är gigantisk, så är det en ny uppgift för en redan överbelastad organisation. Om inte ytterligare resurser tillförs försäkringskassorna finns det en betydande risk

att man inte får den tillämpning av de nya bestämmelserna som förslaget innebär. Detta bör riksdagen, med anledning av motion So4 (c) yrkande 1, ge regeringen till känna.

1988/89:SoU8

dels att utskottet under mom. 4 bort hemställa

4. beträffande *försäkringskassornas resurser*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:So4 (c) yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

1 Förslag till

Lag om bidrag vid adoption av utländska barn

Härigenom föreskrivs följande.

1§ I enlighet med vad som föreskrivs i denna lag lämnas bidrag av allmänna medel till adoptivföräldrars kostnader vid adoption av utländska barn.

Med utländska barn avses i lagen barn som inte är svenska medborgare och som inte är bosatta här i landet när adoptivföräldrarna får dem i sin vård.

2§ Bidrag lämnas till den eller de adoptivföräldrar som har fått tillstånd av svensk domstol till en adoption.

Med svensk domstols tillstånd jämställs beslut av regeringen, eller av den myndighet som regeringen har bestämt, om att ett utomlands meddelat beslut om adoption skall gälla här i landet.

3§ Som villkor för bidrag skall gälla att adoptivföräldrarna var bosatta här i landet när de fick barnet i sin vård och när adoptionen blev giltig här.

4§ För varje barn lämnas bidrag med hälften av genomsnittskostnaden för en adoption från barnets ursprungsland, dock högst med 20 000 kronor.

5§ Genomsnittskostnaden för adoptioner med avseende på olika ursprungs-länder eller delar av länder fastställs av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

6§ Bidrag lämnas endast för barn som inte fyllt tio år när adoptivföräldrarna fick det i sin vård. Bidrag lämnas inte om adoptionen avser eget eller makes barn eller makes adoptivbarn.

7§ Frågor om bidrag enligt denna lag handhas av riks försäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna.

Beslut om bidrag fattas av den allmänna försäkringskassa hos vilken adoptivföräldrarna är inskrivna. Är de inskrivna hos olika försäkringskassor fattas beslut av den kassa där adoptivmodern är inskriven.

8§ Adoptivföräldrar som önskar erhålla bidrag skall ansöka därom hos försäkringskassan inom ett år räknat från den tidpunkt då adoptionen blev giltig här i landet.

Är adoptivföräldrarna inte ense om annan fördelning tillkommer bidraget dem med hälften vardera.

9§ I fråga om bidrag enligt denna lag tillämpas även följande bestämmelser i lagen (1962:381) om allmän försäkring

18 kap. 2 § om tillsyn,

20 kap. 4 § om återbetalningsskyldighet,

20 kap. 5 § om preskription,

20 kap. 9 § om uppgiftsskyldighet,

20 kap. 10-13 §§ om omprövning och ändring av beslut samt om överklagande.

Omprövning av ett sådant beslut av en försäkringskassa som har fattats av en tjänsteman i ärende om skyldighet att återbetala bidrag skall göras av socialförsäkringsnämnd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989 och tillämpas i fråga om barn som kommit i adoptivföräldrarnas vård här i landet efter utgången av juni 1988.